

کد: INS-PE-015	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز	
صفحه: ۱ از ۳	مرکز آموزشی درمانی سوانح و سوختگی امیرالمومنین (ع)	
شماره ویرایش: R/01	عنوان دستورالعمل: آموزش خود مراقبتی سوختگی با اسید	
تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۳/۱۰/۰۹	محور: مراقبت و درمان	
تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹	زیرمحور: مراقبت های عمومی و بالینی	

هدف: ارتقاء و بهبود وضعیت بالینی و روانی بیماران از طریق آموزش به بیماران و خانواده های آنان در خصوص رفتارهای بهداشتی و خود مراقبتی در زمان بستری و پس از ترخیص

دامنه: بخش های درمانی

تعاریف:

- **خود مراقبتی:** مجموعه ای از اعمالی است که فرد به صورت اکتسابی، آگاهانه و هدفدار برای خود، فرزندان و خانواده اش انجام می دهد تا از لحاظ جسمی، روانی، اجتماعی سالم بمانند و همچنین در صورت ابتلا به بیماری و بستری در بیمارستان براساس آموزشهای دریافتی در حین بستری و پس از ترخیص از سلامت خود و خانواده اش حفاظت نماید.
- **سوختگی:** نوعی آسیب به پوست یا بافت است که می تواند بر اثر مواد شیمیایی (باتری اسیدی اتومبیل ، آمونیاک پاک کننده های استخر ، تمیز کننده و تخلیه کننده توالت ، تمیز کننده گاز و فر ، انواع کود ، تمیز کننده های فلز ،رقیق کننده های رنگ، محصولات سفید کننده دندان، اسید استیک) به وجود آید که با توجه به شدت آن می تواند به صورت سطحی، لایه های زیرین پوستی یا حتی به عضلات و استخوان ها هم آسیب برساند.

مسئولیت ها و اختیارات: پرستار و پزشک

شیوه انجام کار :

✓ آموزش خود مراقبتی حین بستری:

۱. پزشک:

- ا. درصد سوختگی و درجه سوختگی را به بیمار و همراه بیمار توضیح دهد.
- ب. روند درمان بیمار را به صورت قابل فهم به بیمار و همراه توضیح دهد.
- ت. اهمیت انجام پروسیجرهای جراحی مورد نیاز(پیوند پوست، دبریدمان، فلپ دست و پا، اشارتومی) و مراقبت های پس از آن را به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ث. مدت زمان تقریبی نیاز به بستری و زمان تقریبی ترخیص بیمار را با در نظر گرفتن شرایط سوختگی به بیمار و همراه اعلام نماید.
- ج. بیمار و همراه وی را در خصوص داروهای مصرفی و عوارض آن آگاه سازد.
- ح. در خصوص ادامه یا قطع داروهای مصرفی قبلی بیمار طبق فرایند تلفیق دارویی آموزش های لازم را ارائه دهد.
- خ. علت NPO بودن بیمار تا ۲۴ ساعت بعد از سوختگی و پرهیز از دادن غذا یا مایعات را به بیمار و همراه آموزش دهد.
- د. در صورتی که بیمار مواد شیمیایی را استنشاق یا بلعیده باشد باید بیمار در بخش ویژه بستری شود و توسط پزشک ویزیت شود
- ذ. در صورتی که بیمار سوختگی در ناحیه صورت داشته باشد باید توسط متخصص چشم ویزیت شود
- ر. در خصوص رعایت پوزیشن های زمان بستری(حالت نیمه نشسته، بالا نگهداشتن دست و پا در صورت سوختگی دست و پا و...) به بیمار و همراه جهت کاهش عوارض سوختگی آموزش دهد.
- ز. در خصوص اهمیت مصرف غذاهای پر پروتئین و پرکالری به منظور بهبود زخم سوختگی بیمار و همراه وی را آگاه سازد.
- س. در خصوص نحوه درخواست و مصرف داروهای مسکن به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ش -در خصوص علت بیهوشی بیمار قبل از تعویض پانسمان به بیمار و همراه توضیح دهد.



کد: INS-PE-015	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
صفحه : ۲ از ۳	مرکز آموزشی درمانی سوانح و سوختگی امیرالمومنین (ع)
شماره ویرایش: R/01	عنوان دستورالعمل: آموزش خود مراقبتی سوختگی با اسید
تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۳/۱۰/۰۹	محور: مراقبت و درمان
تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹	زیرمحور: مراقبت های عمومی و بالینی

۲. پرستار:

- ا. در خصوص علت انجام پانسمان ، زمان تعویض پانسمان و مراقبت های قبل و بعد از آن به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ب. در خصوص علت عدم تعویض پانسمان پس از گرفت تا ۵روز به بیمار و همراه وی آموزش دهد.
- ت. در خصوص رعایت پوزیشن های زمان بستری (حالت نیمه نشسته، بالا نگهداشتن دست و پا در صورت سوختگی دست و پا و...) به بیمار و همراه جهت کاهش عوارض سوختگی آموزش دهد.
- ث. در خصوص اهمیت تغییر پوزیشن های زمان بستری، خروج از تخت در صورت امکان جهت راه رفتن، حرکت دست و پا به منظور پیشگیری از بروز زخم فشاری به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ج. بیمار و همراه را با علائم هشدار بروز زخم فشاری آشنا سازد.
- ح. در خصوص اهمیت بالابودن نرده های تخت توضیحات قابل فهم را به همراه ارائه دهد.
- خ. مراقبت های پس از انجام پروسیجرهای جراحی را به بیمار و همراه وی آموزش دهد.
- د. بیمار و همراه وی را در خصوص داروهای مصرفی و عوارض آن آگاه سازد.
- ذ. در خصوص ادامه یا قطع داروهای مصرفی قبلی بیمار طبق فرایند تلفیق دارویی آموزش های لازم را ارائه دهد.
- ر. در خصوص اهمیت مصرف غذاهای پر پروتئین و پر کالری به منظور بهبود زخم سوختگی بیمار و همراه وی را آگاه سازد.
- ز. در خصوص نحوه درخواست و مصرف داروهای مسکن به بیمار و همراه آموزش دهد.
- س. علت NPO بودن بیمار تا ۲۴ ساعت بعد از سوختگی و قبل از اعمال جراحی و پرهیز از دادن غذا یا مایعات را به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ش. اهمیت رعایت اصول بهداشت فردی (مسواک زدن جهت پرهیز از آفت دهان، کوتاه نمودن موها در سوختگی سر و صورت، کوتاهی ناخن ها) را به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ص. علت شیو موها قبل از جراحی را به بیمار و همراه توضیح دهد.
- ض. اهمیت اطلاع رسانی الگوی دفع ادرار و مدفوع را به بیمار و همراه آموزش دهد.

✓ آموزش خود مراقبتی حین ترخیص:

۱. پزشک:

- ا. علائم هشدار بعد از ترمیم سوختگی (ترشحات زخم ، تاول، اسکار، چسبندگی در ناحیه گردن و انگشتان) به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ب. توضیحات لازم در خصوص داروهای تجویز شده و عوارض داروها را به بیمار و همراه ارائه دهد.
- ت. اهمیت مراجعه به اورژانس بیمارستان جهت تعویض پانسمان روزانه را به بیمار و همراه وی آموزش دهد.

۲. پرستار:

- ا. اهمیت مراجعه روزانه به اورژانس بیمارستان جهت تعویض پانسمان را به بیمار و همراه وی آموزش دهد.
- ب. زمان و نحوه اخذ نوبت جهت ویزیت پزشک درمانگاه را به بیمار آموزش دهد.
- ت. اهمیت انجام فعالیت های حرکتی (راه رفتن ، حرکت دست ها، بالا نگه داشتن دست ها) در منزل را به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ث. در خصوص اهمیت مصرف غذاهای پر پروتئین و پر کالری به منظور بهتر شدن روند بهبود زخم به بیمار و همراه آموزش دهد.
- ج. آموزش های لازم در خصوص داروهای تجویز شده و عوارض داروها و تناوب مصرف دارو ها را به بیمار و همراه وی ارائه دهد.

کد: INS-PE-015	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز	
صفحه: ۳ از ۳	مرکز آموزشی درمانی سوانح و سوختگی امیرالمومنین (ع)	
شماره ویرایش: R/01	عنوان دستورالعمل: آموزش خود مراقبتی سوختگی با اسید	
تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۳/۱۰/۰۹	محور: مراقبت و درمان	
تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹	زیرمحور: مراقبت های عمومی و بالینی	

امکانات و تسهیلات مورد نیاز: پمفلت های آموزشی – فرم تکمیل شده ترخیص ایمن- شماره تلفن همراه سوپروایزر آموزش سلامت جهت پاسخگویی به سوالات

منابع و مراجع : تجربیات بیمارستان

سمت	نام و نام خانوادگی	
سوپروایزر آموزش سلامت	محسن بیات	تهیه کنندگان
رابط آموزش به بیمار	حمیده مهدوی پور نرجس حیدری زاده	
سرپرستار بخش سوختگی زنان	راضیه دارایی	
سوپروایزر آموزشی	علیرضا فرمانی	تایید کننده
رییس بیمارستان	دکتر سید محمد مهدی اصلانی	تصویب و ابلاغ کننده